

VLAAMSE RAAD

BUITENGEWONE ZITTING 1995

OPENBARE COMMISSIEVERGADERING

HANDELINGEN

COMMISSIE VOOR BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN,
STADSVERNIEUWING EN HUISVESTING

VERGADERING VAN 4 OKTOBER 1995

Interpellatie van de heer F. Dewinter tot de heer L. Peeters, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Stedelijk Beleid en Huisvesting, over de problematiek van de burgerwachten

VOORZITTER : De heer M. Van Peel

– *De vergadering wordt geopend om 14.33 uur.*

Interpellatie van de heer F. Dewinter tot de heer L. Peeters, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Stedelijk Beleid en Huisvesting, over de problematiek van de burgerwachten

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Dewinter tot de heer Peeters, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Stedelijk Beleid en Huisvesting, over de problematiek van de burgerwachten.

De heer Dewinter heeft het woord.

De heer F. Dewinter : De discussie over het al dan niet toelaten van burgerwachten is uiteraard niet nieuw. In april 1994 heeft de toenmalige minister van Binnenlandse Zaken, de heer Tobback, zich gematigd positief uitgelaten over de burgerwachten die zouden worden opgericht in de gemeente Dadizele en in een aantal zuidwestvlaamse gemeenten die werden geplaagd door een groeiende grenscriminaliteit. Hij zei letterlijk : zolang het bij observeren en melden blijft, heb ik geen bezwaar. Ik heb de indruk dat het standpunt van de federale minister van Binnenlandse Zaken en zijn collega in de Vlaamse regering intussen toch wel enigszins is gewijzigd. Naar aanleiding van de oprichting van een burgerwacht in Peer, een initiatief dat trouwens nadrukkelijk werd gesteund door de CVP-burgemeester en ook door uw collega, minister Kelchtermans, verklaarde u in De Morgen van 25 juli 1995 dat u de burgerwachten niet a priori uitsluit. Even dreigde er zelfs een conflict met uw federale collega Vande Lanotte die onmiddellijk korte metten wilde maken met dit initiatief. Uw adjunct-kabinetschef, de heer Soubron, een man die nog meer in dit dossier opduikt, pleitte toen voor een duidelijke en strikte reglementering. Er werd zelfs openlijk gepraat over een wetsontwerp ter zake. Ik haal het standpunt van uw adjunct-kabinetschef aan : in de toekomst moeten burgerwachten zeer uitzonderlijk blijven, maar wel mogelijk. Half augustus komt plots het konijn van de bewonersdiensten uit de hoge hoed. U

blijkt nu gewicht te zijn voor uw collega Vande Lanotte, want plotseling zijn burgerwachten uit den boze en mogen alleen nog maar bewonersdiensten opgericht worden.

Over wat de taak is van die diensten en wie er deel van zal uitmaken, wordt bijzonder vaag gedaan. Het zou in eerste instantie gaan om vrijwilligers die later zouden worden vervangen door professionelen, eventueel zelfs bruggepensioneerden. In cryptische bewoordingen hebt u uitgelegd dat, de vrijwilligers op een constructieve manier het afbrokkelende sociale weefsel moeten herstellen. Begin september komt u echter opnieuw met een ander standpunt aanzetten. De bestaande burgerwachten, of wat daarvoor moet doorgaan, moeten nu plots verboden worden. Het blijft wel onduidelijk op basis van welke wettelijke en juridische beschikkingen dat moet gebeuren. Er wordt onder meer verwezen naar artikel 1 van de wet op de privé-milities. Hoe dan ook, alles zou netjes worden verduidelijkt in een gezamenlijke omzendbrief van de federale minister van Binnenlandse Zaken en de Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden die eind september zou worden verspreid. Tot nader order heb ik van die omzendbrief nog niets vernomen. Inhoudelijk zou de gemeenschappelijke nota erop neerkomen dat de burgerwachten voortaan niet meer 's nachts mogen patrouilleren. Overdag een oogje in het zeil houden zou nog wel kunnen, maar dan wel onder strikte voorwaarden. Dat zou dan betekenen dat burgerwachten zoals die nu onder meer actief zijn in Dadizele, buiten de wet worden gesteld. Uw spraakzame kabinetsmedewerker Soubron voegt daaraan toe dat het de bedoeling is dat de gemeenten de omzendbrief uitvoeren. Anders zijn we genoodzaakt een wettelijk kader te creëren. Dat wijkt dus weer enigszins af van wat vroeger al werd verklaard : het zou de bedoeling zijn een wettelijk kader te creëren. Toen was er natuurlijk nog geen sprake van de fameuze omzendbrief. Ondertussen heeft uw coalitiepartner, de CVP, roet in het eten gegooid. Enkele weken geleden liet de CVP-voorzitter, de heer Van Hecke, weten dat de CVP wel voorstander is van de idee van burgerwachten. De

Dewinter

heer Van Hecke liet tevens weten dat de CVP niet zit te wachten op een rondschrĳven van de heren Vande Lanotte en Peeters. Meer nog, CVP-woordvoerder Buys verklaarde dat burgemeesters geen rekening moeten houden met dit rondschrĳven. Want, aldus nog de heer Buys, de burgerwachten zouden nog enkel ressorteren onder de bevoegdheid van de desbetreffende burgemeester. Een verbod zou volgens CVP-voorzitter Van Hecke trouwens onmogelijk zijn. Hij zei het volgende : de toepassing van de wet op de privé-milities geldt zeker niet wanneer ongewapende groepen vrijwilligers 's nachts een oogje in het zeil willen houden. Dat er ondertussen nog steeds geen ministerieel rondschrĳven is, noch van u, noch van uw federale collega, noch van u beiden samen, hoeft na de uitspraken van de CVP-voorzitter uiteraard geen verbazing te wekken, integendeel zelfs, het is er wellicht het logische gevolg van. We stellen dan wel weer vast dat de federale eerste minister, de heer Jean-Luc Dehaene, gisteren in de Kamer, naar aanleiding van de federale begroting, uitpakte met de mededeling dat er geld werd vrijgemaakt voor de aanstelling van drieduizend stadswachters. Die zouden dan blijkbaar in het kader van de PWA 's functioneren. In feite betreft het hier een nieuw soort nepstatuut voor werklozen, een beetje in het verlengde van het initiatief dat u in september hebt aangekondigd.

Het is een feit dat de hele burgerwachtenvaudeville, en dat is het intussen toch wel geworden, aantoonde dat de minister blijkbaar niet goed weet wat hij wil. Bovendien deelt de coalitiepartner, de CVP, zijn standpunt niet. U neemt dus in feite op dit moment een minderheidsstandpunt in dat, indien u eerder formele beslissingen zou nemen dan alleen maar uitspraken te doen in de media, wel eens zou kunnen worden afgestraft wanneer er een stemming zou zijn in de Vlaamse Raad of de federale Kamer over een wetsvoorstel of een voorstel van resolutie. Essentieel is dat we geen stap verder staan dan in april 1994 toen de heer Tobback voor het eerst uitspraken over de burgerwachten deed. Er is dus geen wet of decreet dat de activiteiten van de burgerwachten regelt. Er is evenmin een rondschrĳven dat stelt wat kan en wat niet kan, en er is niet eens een eenduidig standpunt van de regering, noch op federaal niveau, noch op het Vlaamse niveau. Er blijkt alleen onduidelijkheid, ja zelfs ruzie te bestaan tussen de meerderheidspartijen.

We stellen wel vast dat de roep naar burgerwachten bij de bevolking steeds groter wordt en dat, sinds u er een maatschappelijk en mediatiek debat van maakte, om de haverklap nieuwe gemeenten burgerwachten oprichten.

Burgerwachten kunnen nooit politie of rijkswacht vervangen. Dat lijkt ons vanzelfsprekend. Zij hebben een aanvullende taak. Er kan uiteraard geen sprake zijn van gewapende burgerwachten, die het recht in eigen handen zouden nemen. Wel lijkt het ons nuttig om burgers actief

te betrekken bij het plaatselijke veiligheidsbeleid. In de plaats van te wachten tot uiteindelijk moegetergde winkeliers of buurtbewoners aan de noodrem trekken, zou de overheid zelf het initiatief moeten nemen om alles in goede banen te leiden, en niet enkel debatteren en ruzie maken.

Burgerwachten, of hoe ze ook genoemd worden, kunnen zich samen met politie en rijkswacht beraden over het veiligheidsbeleid in wijk of buurt, adviezen formuleren en het buurttoezicht organiseren. Deze buurttoezichtpatrouilles – weer een andere naam voor de burgerwachten – bestaan volgens ons uit vrijwilligers die ongewapend in hun eigen wijk patrouilleren, en de politie of rijkswacht informeren wanneer zij iets verdachts opmerken. Het ligt voor de hand dat dergelijke buurtpatrouilles een groot afschrikkingseffect zullen hebben.

Uiteindelijk gaat het erom dat de politie bij gebrek aan manschappen onvoldoende preventieve patrouilles op pad kan sturen, en dat georganiseerde, professionele criminelen wellicht niet wakker liggen van een burgerwacht. De maatregelen slaan op jonge boefjes van vijftien, zestien jaar, een bende schorremorrie en vandalen. Ik verwijs bijvoorbeeld naar de Antwerpse cijfers. Meer dan 60 procent van de in Antwerpen opgepakte straatcriminelen zijn jonger dan 21 jaar. Dit soort criminelen en boefjes zal wel twee keer nadenken wanneer ze weten dat ze niet langer ongestoord hun gang kunnen gaan.

Uiteraard kan men altijd kritiek leveren op het initiatief om buurtbeveiligingscomités en burgerwachten op te richten. Men kan zich trouwens afvragen waarom niemand ooit bedenkingen heeft geformuleerd bij het feit dat in sommige villawijken, in de rand rond grootsteden en elders, privébewakingsdiensten dezelfde taken verrichten als de op te richten buurtbeveiligingscomités of burgerwachten in de volkswijken. Hebt u dan alleen bezwaren tegen dergelijke initiatieven in volkswijken of zult u uw njet ten opzichte van de burgerwachten uitbreiden tot de privébewakingsdiensten, die zich in firma's hebben georganiseerd ? Ik kan van een socialist als u toch onmogelijk geloven dat u zich zou beperken tot de vrijwillige initiatieven in de volkswijken.

Volgens ons wordt het stilaan tijd om te handelen in plaats van te discussieren over de haalbaarheid, de opportuniteit, de wenselijkheid van dit soort acties, van burgers die uiteindelijk een zeker risico nemen om de criminaliteit een halt toe te roepen.

Het principe dat het recht op veiligheid door de overheid moet worden gegarandeerd, wordt in een democratische rechtsstaat als vanzelfsprekend beschouwd. Dat hoeft ik u niet te vertellen. Wanneer de overheid er echter niet meer in slaagt om dat recht te vrijwaren, glijden wij inderdaad langzaam maar zeker af naar een alles-kan-en-allesmag-maatschappij, waarin iedereen voor zichzelf leeft en

Dewinter

enkel nog het recht van de sterkste geldt. Die buurtveiligheidscomités, burgerwachten en andere initiatieven kunnen dan een, uiteraard slechts tijdelijk, noodzakelijk kwaad zijn. Op termijn moet er opnieuw in politie, in preventie, en vooral in veiligheid worden geïnvesteerd. Hopelijk is iedereen, over alle partijgrenzen heen, het daarover eens. In afwachting is een wettelijk initiatief, dat de activiteiten van de steeds talrijker wordende burgerwachten regelt, omschrijft en omkadert, zeker noodzakelijk.

Ik zou ook graag even ingaan op de argumenten die u aanvoert om burgerwachten op termijn zelfs te verbieden omdat de burgerwachten in feite een overtreding zouden inhouden van artikel 1 van de wet op de privé-milities. Volgens mij slaat dit nergens op. In het artikel lees ik : elke privé-militie of elke andere organisatie van privé-personen waarvan het oogmerk is geweld te gebruiken of het leger of de politie te vervangen, zich met deze actie in te laten of in hun plaats te treden is verboden. Ik denk niet dat de burgerwachten in de plaats treden van politie of rijkswacht, laat staan van plan zijn om geweld te gebruiken. Ik wil er u trouwens op wijzen dat wanneer u op basis van de wet op de privé-milities optreedt tegen de burgerwachten, u eveneens zult moeten optreden tegen bijvoorbeeld ordediensten van bepaalde organisaties, bij betogingen en grote manifestaties. Ik heb het dan niet over rijkswacht of politie, maar over ordediensten die worden opgericht door allerlei verenigingen wanneer zij openbare manifestaties organiseren. U zult dan bijvoorbeeld moeten optreden tegen allerlei – al dan niet betaalde – veiligheidsdiensten bij popconcerten, tegen de stoere torso's die bij evenementen zoals Torhout-Werchter met het label security rondlopen. Ook zult u moeten optreden tegen de stewards in voetbalstadions, die ook op een georganiseerde, vrijwillige en niet-betaalde manier de taak overnemen van politie en rijkswacht. Deze maatregel werd destijds onder veel tromgeroffel, op initiatief van de federale minister van Binnenlandse Zaken getroffen, om de taak van politie en rijkswacht te verlichten. Als u verder gaat met de redenering dat burgerwachten een overtreding zijn van artikel één van de wet op de privé-milities, dan zult u ook dit soort initiatieven moeten beteugelen. Het betreft immers net als de burgerwachten initiatieven die voor een deel de taak van politie en rijkswacht verlichten. Ik ben er evenwel van overtuigd dat dat uw bedoeling niet kan zijn.

Ik wil er u trouwens op wijzen dat – en ik haal dit uit het strafwetboek – iedereen die getuige is geweest van een aanslag tegen de openbare veiligheid, of tegen iemands leven of eigendom, verplicht is daarvan bericht te geven aan de procureur des Konings. Ik verwijs ook naar de wet op de voorlopige hechtenis, artikel 1, paragraaf 3, die vermeldt dat iedere particulier die iemand vasthoudt die bij een misdaad of een wanbedrijf op heterdaad betrapt werd, de feiten dient door te geven aan een agent van de

openbare macht. Ik vraag mij naar aanleiding van deze passussen af hoe het mogelijk is dat burgers worden verhinderd om in hun eigen wijk rond te lopen of te rijden en bij de vaststelling van een dergelijk feit te doen wat de geciteerde wetten hen voorschrijven en zelfs verplichten te doen. Ik vraag daarover ook een juridisch onderbouwd antwoord.

Het is overigens meer dan twijfelachtig dat u überhaupt enige bevoegdheid hebt om hierover te oordelen. Artikel 133 van de Nieuwe Gemeentewet stelt immers duidelijk dat de burgemeester belast is met de uitvoering van de wetten, decreten, ordonnanties, verordeningen en besluiten van staat, gewesten en gemeenschappen, enzovoort. Hij is in het bijzonder belast met de uitvoering van politiewetten, politiedecreten en politieordonnanties.

De voormalig CVP-fractie leider in de senaat heeft reeds enkele weken geleden laten weten dat de bevoegdheid over de burgerwacht behoort tot de autonomie van de gemeente, en dat de leden van een burgerwacht zelfs de mogelijkheid hebben om zich te wenden tot de Raad van State indien u daarover een aantal beslissingen zou treffen, al dan niet verspreid in een rondschrijven, dat overigens geen enkele wettelijke waarde heeft. Geen enkele burgemeester is geacht zich te houden aan een dergelijk rondschrijven, dat alleen maar adviserend en intentioneel kan zijn.

Met andere woorden, mijnheer de minister, ik denk niet dat we de burgerwachten moeten verbieden. Ik denk trouwens ook niet dat u hiervoor op enig juridisch argument kan steunen. Wel geloof ik dat naast de wet op de privé-milities, de wet op het bezit en het gebruik van wapens, en de wet op het politieambt er misschien een wet of een decreet kan worden opgesteld dat de werking van dergelijke burgerwachten zou regelen en – waarom niet – in goede banen zou leiden, zodat er geen excessen kunnen ontstaan en de zaken niet uit de hand kunnen lopen.

Als dat zou kunnen, dan denk ik dat we al een heel stuk van de weg hebben afgelegd, zonder dat we als overheid moeten optreden tegen burgers die uiteindelijk positief geïnspireerd zijn en zich vol idealisme erop toeleggen om de veiligheid in hun eigen wijk te handhaven.

Ik wil daarom graag een aantal concrete vragen stellen.

Ten eerste, komt er al dan niet een rondschrijven van uwentwege, van de federale minister of van u beiden omtrent de burgerwachten, en wat zal dit dan inhouden ? Ik las in dat verband reeds een aantal dingen in de pers, maar ik wilde graag van u persoonlijk weten of u die berichten kunt bevestigen en verduidelijken.

Ten tweede, spreekt u over het oprichten van bewonersdiensten. Wie zal er lid kunnen worden van een dergelijke groep ? Zijn dat werklozen of misschien bruggepensioneerden, zoals uw adjunct-kabinetschef heeft verklaard in

Dewinter

bepaalde kranten, of valt dat initiatief weg na het voorstel van de federale minister over de oprichting van stadswachten ?

Mijn uiteindelijke vraag gaat dus over uw intenties voor de nabije toekomst in verband met de oprichting van een eventuele burgerwacht.

De voorzitter : De heer Cardoen heeft het woord.

De heer G. Cardoen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, ik zal mijn betoog vrij kort houden en mij beperken tot een viertal vragen.

De heer Dewinter is geëindigd met een vraag die ik wil herhalen.

U hebt zich de voorbije weken bij herhaling verzet tegen de burgerwachten en u hebt ook een omzendbrief aangekondigd samen met de federale minister van Binnenlandse Zaken. Maar tot op heden zijn de burgemeesters hiervan nog steeds niet op de hoogte gebracht. Belangrijk is dus te weten of die omzendbrief er komt en of erin zal worden gepleit voor de oprichting van burgerdiensten. Zal er bovendien gewezen worden op het gevaar van nachtelijke patrouilles ? U blijkt op die manier ook de meldingsbereidheid van de burger te gebruiken. Dit lijkt mij dan ook een niet onbelangrijk initiatief waar ik in grote mate achter kan staan.

Moet de problematiek van een burgerwacht, mijnheer de minister, niet worden bekeken binnen een ruimer perspectief van een beleid van sociale veiligheid dat preventief is en dat veeleer ingaat op de diepere oorzaken van de onveiligheid en de gevoelens van onveiligheid bij de burger. Voorziet u als minister op dit vlak in concrete initiatieven ?

Bent u als minister van Binnenlandse Aangelegenheden van plan werk te maken van een betere opvolging van de eerstelijnsfunctie van onze gemeenten, ook op het vlak van de veiligheid ?

En ten slotte, zal de oprichting van de vooropgestelde bewonersdiensten – en dat baart me zorgen – geen versnelende factor zijn in de evolutie van onze maatschappij naar een samenleving van georganiseerd wantrouwen waarin we allemaal elkaars spion worden ? Ik ben daar een beetje bang voor. Zal dit niet opnieuw leiden tot een groter gevoel van onveiligheid bij onze bevolking ? Moeten we in de plaats van een beroep te doen op – en ik gebruik het woord niet graag – de verklikkersfunctie van onze bevolking, niet eerder werken aan initiatieven waarbij onderlinge solidariteit de bovenhand haalt ? Mijnheer de minister, ik geloof dat op dat moment de burgerwachten overbodig worden. Tot zover mijn vragen.

De voorzitter : De heer Vermeiren heeft het woord.

De heer F. Vermeiren : Mijnheer de voorzitter, ik voel mij eigenlijk ongelukkig omdat ik de indruk heb dat dit een hete aardappel is, en hete aardappels probeert men in de handen van de anderen te duwen. Hier gaat het om een hete aardappel die iedereen begeert. Volgens mij zou de discussie moeten worden gevoerd door de minister van Binnenlandse Zaken en niet door de minister van wat vroeger Ondergeschikte Besturen werd genoemd, de voogdijoverheid. Ik heb zo de indruk dat iedereen met deze materie begaan is, en dat het uiteindelijk de lokale overheden zijn, de burgemeesters dus, die hun verantwoordelijkheid moeten opnemen en er ter zake over moeten waken dat de openbare orde en de veiligheid naar behoren worden gewaarborgd. Hierbij vind ik persoonlijk dat een openbaar bestuur, in casu een burgemeester of een gemeentebestuur, onder alle omstandigheden de openbare veiligheid van zijn bewoners moet waarborgen. Het is dus de taak van politie, rijkswacht en burgemeester om erover te waken dat de mensen zich veilig voelen in een gemeente.

Vanwaar nu deze discussie die al bijna twee jaar duurt ? Ten eerste zijn er de verwachtingen die de heer Tobback, de voormalige minister van Binnenlandse Zaken, heeft gecreëerd door bijna wekelijks een rondschrijven te sturen naar burgemeesters en andere besturen zoals gouverneurs, waarin hij op de hoge noodzaak wees aan een verbeterde organisatie van de politiediensten. Wij hebben ervaren dat er inderdaad heel wat instructies kwamen, dat er initiatieven op het getouw werden gezet, die echter weinig respons kenden omdat ten eerste de administratie niet kon volgen, ten tweede de nodige fondsen niet voorhanden waren en ten derde de gemeentebesturen, overstelpt als zij waren door omzendbrieven, richtlijnen en nieuwe wetten, er niet direct de kans toe kregen.

Maar er is ook een tweede facet, waar u als minister verantwoordelijk voor bent. Dat is het feit dat al die gemeentebesturen enorm veel tijd nodig hebben om binnen het wettelijk kader, op de meest normale wijze, een politiekorps uit te bouwen en te laten functioneren en de nodige financiële inspanningen daarvoor te doen. Ik geef een voorbeeld.

Wanneer het gemeentebestuur zijn politiekorps wenst uit te breiden, moet het eerst een uitbreiding van het kader aanvragen, zijn beschermheren, de provincie en het Vlaams Gewest aanspreken en toelating krijgen van de minister van Binnenlandse Zaken. De aanvraag moet aan zoveel instanties worden voorgelegd dat deze hele aangelegenheid ongeveer een jaar in beslag neemt. Bovendien moet men dan veel geluk hebben en zijn weg in de administratie kennen, en zelfs hier en daar een vriendje hebben zitten om te beletten dat de beraadslaging van het gemeentebestuur niet wordt vernietigd voor een punt of een komma te veel. Ik wik en weeg mijn woorden, maar heb bewijzen ter staving. Als dat jaar dan achter de rug is moet men tot de aanwerving overgaan. Ook daarvoor zijn

Vermeiren

er instructies en voorschriften, waardoor het nog eens zes maanden duurt voor men tot een examen kan overgaan. Daarna kan men over een hulpagent of agent beschikken, die men vervolgens naar de politieschool moet sturen. Pas enkele maanden later kan men hem, op voorwaarde dat hij geslaagd is, terug aanwerven. Daarna komt de stageperiode, waarna hij voor zes of negen maanden terug naar de politieschool wordt gestuurd.

Een burgemeester, die een burgerwacht niet zo ziet zitten, maar integendeel vindt dat vanuit zijn begroting, en vanuit zijn plicht om de politie beter te organiseren, een oplossing zoekt, zal door de zware administratieve rompslomp vaak twee tot drie jaar nodig hebben om bijvoorbeeld een korps uit te breiden, 24-uursdiensten te organiseren, enzovoort. Bij het ontstaan van een nieuwe provincie, een provincie die minister Peeters zeer goed kent, zijn nieuwe verantwoordelijkheden gecreëerd, in het bijzonder met betrekking tot de veiligheid. De ene arrondissementscommissaris krijgt dan de verantwoordelijkheid over de brandweer, een andere over de politie, en de coördinatie komt bij de gouverneur terecht. De politiecommissarissen en anderen worden wekelijks, misschien zelfs dagelijks opgeroepen voor instructies, bijvoorbeeld in een vijfhoekcomité of wat dan ook. Men stelt vast dat degenen die wensen formuleren en de fondsen creëren, het zeer moeilijk hebben. Mijnheer de minister, van u wil ik vernemen, aangezien dit wel tot uw bevoegdheid behoort, welke middelen u zult aanwenden, en welke wijzigingen u wilt doorvoeren om iets te doen aan die administratieve rompslomp, die de gemeenten belet snel en goed te reageren.

Wij hebben gezegd : wat wij zelf doen, doen wij beter. Wij hebben het nu volledig in eigen handen, maar de zaken zijn gecompliceerder geworden en duren langer. Velen spreken hun vrees uit over de werking van een eventuele burgerwacht, en wijzen, zoals de heer Cardoen, op de inherente problemen, zoals het gevaar van interventie, en van de onmogelijkheid om in straatgevechten tussen te komen. Volgens mij is er maar één oplossing mogelijk, in een land met één politieagent of rijkswachter per 272 inwoners, het grootste aantal in heel Europa. We moeten onze administratieve eisen verlichten en zo de mensen de mogelijkheid geven om niet tot het oprichten van burgerwachten te besluiten.

Natuurlijk moet er klaarheid worden geschapen wat het bestaan van burgerwachten betreft, en is het niet gezond dat we al weken horen spreken over een rondschrrijven dat we in feite niet hebben gekregen. Natuurlijk is het ongezond om discussies op televisie mee te maken – die nota bene door de burger worden gevolgd – tussen de gewestminister van Binnenlandse Aangelegenheden en iedereen die zijn opinie erover uitspreekt, en een of andere burgemeester. Mede opgevizeld door al deze discussies

en onder druk van de bevolking zal de minister misschien zaken beginnen voorop te stellen die niet 100 percent correct zijn, of daden stellen die dat naar mijn gevoel al evenmin zijn. Ik zou dan ook liever hebben, mijnheer de minister, dat er reële initiatieven worden opgestart met omzendbrieven, dat er werk van wordt gemaakt om de administratie te vereenvoudigen en definitief een betere organisatie op te bouwen. Ik denk dat dat de taak is van ons allen, en wij moeten erover waken dat die tot een beter einde wordt gebracht dan tot nu het geval is geweest.

De voorzitter : De heer Van Vaerenbergh heeft het woord.

De heer E. Van Vaerenbergh : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's. Het betreft in feite een debat in verband met de privatisering van het openbaar domein. Als we niet opletten zullen we binnenkort, net zoals in Amerika privé-gevangenissen moeten oprichten. Want uiteindelijk gaat het erom wat de taak is van de overheid, wat er gebeurt indien het de overheid aan gezag ontbreekt om bepaalde zaken te verwezenlijken en wat de perceptie van de burgers is van dat alles.

Wat men er ook van denkt, het is de taak van de overheid de openbare orde te handhaven. En de burgers vragen van de overheid dat ze hen een veilig bestaan garandeert. Indien dat niet mogelijk blijkt, zullen ze het heft in eigen handen nemen. En dan stelt zich de vraag welke maatschappij wij willen uitbouwen in de toekomst. Het is dan toch duidelijk dat het uiteindelijk de overheid is die verantwoordelijk is voor de openbare veiligheid, en dit met alle middelen die daarvoor ter beschikking worden gesteld. En het is ook duidelijk dat wij als individu de opdracht hebben de overheid daarin bij te staan. Maar het privé-initiatief kan niet in de plaats treden van het openbaar bestuur. Daarom pleit de Volksunie ervoor dat de openbare orde in eerste instantie valt onder de verantwoordelijkheid van de overheid. Zij moet zorgen dat er voldoende manschappen beschikbaar zijn om de veiligheid van iedereen te waarborgen. Indien er problemen zijn, ligt de verantwoordelijkheid in de eerste plaats bij de burgemeesters. Zij moeten het beleid coördineren tussen politie, rijkswacht en diegenen die de maatschappelijke controle, eventueel verplicht, moeten uitoefenen.

En daar duikt een duidelijk probleem op. Bij het ontbreken van een wettelijk kader voor burgerwachten, kan men zich de vraag stellen aan welke regels die mensen onderworpen zijn. Wie zal er bovendien toezicht uitoefenen ? Wie is verantwoordelijk voor datgene wat zij doen ? En wat gebeurt er wanneer er een conflictsituatie optreedt, bijvoorbeeld wanneer er bij het vaststellen van een overval een dode zou vallen ? Wie is er dan verantwoordelijk ? Is het de burgemeester die de veiligheid in zijn gemeente moet waarborgen, is het de minister van Binnenlandse Aangelegenheden, de minister van Binnenlandse

Van Vaerenbergh

Zaken, of de gouverneur ? Er is hiervoor maar één oplossing en die bestaat erin dat de overheid haar taak ter harte zou nemen en de veiligheid dus optimaal zou waarborgen. En dat bovendien degenen die daarvoor de verantwoordelijkheid dragen, in eerste instantie de burgemeesters en de gemeentebesturen, maar ook de rijkswacht, in onderling overleg tot een oplossing zouden komen om te verhinderen dat zoiets nog mogelijk zou zijn. De Volksunie pleit er dan ook voor dat het openbaar bestuur – onder meer de gemeente – de verantwoordelijkheid zou nemen en dat de hogere overheid het kader zou scheppen om dat mogelijk te maken. Wanneer de burgerwachten dan toch noodzakelijk mochten zijn, dan moeten zij in elk geval onder het gezag worden geplaatst van iemand die politiek aanspreekbaar is, namelijk de burgemeester.

De voorzitter : De heer Beysen heeft het woord.

De heer W. Beysen : Mijnheer de voorzitter, ik begin mijn interpellatie met een uit het leven gegrepen voorbeeld. Dat is altijd illustratief. Ik woon in een gemeente waar nu reeds vaststaat dat het aantal inbraken dit jaar gestegen is met 37 procent. Ik moet helaas zeggen dat ik daar dit jaar één van de slachtoffers van ben geweest. Dat is natuurlijk een pijnlijke ervaring die evenwel aangeeft hoe groot mijn belangstelling is, niet alleen voor het probleem op zichzelf, maar ook voor de benadering ervan. Het is uitermate traumatiserend om zoiets mee te maken.

Als je nu ziet dat er in sommige gemeenten en deelgemeenten om de haverklap initiatieven worden genomen door burgers, dan is dat in de eerste plaats toe te juichen, omdat het duidelijk een uiting is van maatschappelijke belangstelling. Van de andere kant kan op geen betere manier het falen van het veiligheidsbeleid geïllustreerd worden. Ik refereer dan aan de inspanningen die de laatste jaren, uiteraard hoofdzakelijk door de federale regering, zijn geleverd op het vlak van bijvoorbeeld de veiligheidscontracten.

We hebben al miljarden frank geïnvesteerd in veiligheidscontracten, maar moeten vaststellen dat die op het terrein eigenlijk heel weinig oplossen, en zeker te weinig verbetering meebrengen. Dat komt mijns inziens omdat die veiligheidscontracten hebben geleid tot versnippering in allerlei initiatieven, het ene al wat waardevoller dan het andere, en omdat inzake de aanwerving van bijkomend veiligheidspersoneel, van hulpagenten dus, kan worden vastgesteld dat men eigenlijk het doel voorbijschiet. Die hulpagenten zijn immers in feite niets anders dan administratieve hulpbedienden. Ze hebben een dagtaak van negen tot vijf en komen daarmee zeker niet tegemoet aan de grote nood om 's avonds of 's nachts meer politiemensen op straat te hebben.

Als we bovendien ook nog opmerken dat in een stad als Antwerpen slechts een minderheid van het politiekorps nachtdienst vervult – een schrijnende toestand – dan roept men als het ware naar initiatieven van de burger. We worden hier met een kolossaal probleem geconfronteerd en dat vergt naar mijn mening een volkomen andere aanpak. De Vlaamse Raad is daar evenwel niet voor bevoegd. Dit is, spijtig genoeg, een louter federale bevoegdheid. Het kan echter geen kwaad om dat hier ook eens te onderstrepen, omdat het één van de belangrijke redenen is waarom de onveiligheid in diverse gemeenten, steden en wijken op een schrikwekkende manier toeneemt, ook wegens een gebrek aan goede coördinatie tussen de politiediensten en de rijkswacht.

De Vlaamse regering zou bij de overheid eerder in die zin moeten aandringen op actie. Het operationeel zijn van de veiligheidsdiensten moet in aanzienlijke mate kunnen worden verhoogd en naarmate dat zal gebeuren zal men waarschijnlijk gewaar worden dat er minder nood zal zijn aan de zogenaamde burgerwachten. Ik vind de term burgerwacht trouwens historisch geladen, en best voor wijziging vatbaar. Ik spreek liever over buurtobservatiecomités, zoals er in het Antwerpse al een paar functioneren, en lang niet zo slecht. Het gaat dan niet zozeer om patrouilleren op straat, want dat is toch al een verregaande gradatie. Het zijn gewoon een aantal mensen die onder begeleiding van de politie, observaties uitwisselen. Alhoewel dit in de ene wijk wat beter lukt dan in de andere, leidt dit volgens mij toch tot niet onaardige resultaten. Natuurlijk, mijnheer Cardoen, schuilt daar weer het gevaar in van verklikkertje spelen, maar dan in een mildere vorm dan bij de agressievere burgerwachten.

Er stelt zich hier ook duidelijk een politiek probleem. Als de heer Dewinter het initiatief heeft genomen om te interpellieren, dan is dat naar aanleiding van een politiek probleem in de meerderheid. Er is een duidelijk verschil van opvatting tussen de christendemocraten en de socialisten. Ik heb de CVP-voorzitter voor hij aan zijn opmerkelijke reis naar Zaïre begon met veel tremelo's in zijn stem horen vertellen – ik dacht daarbij al een beetje aan Zaïrese toestanden – dat voor de CVP de burgerwacht bijna het summum was. Ik zal hier ook wat chargeren, dan is dat meteen duidelijk. Het is één van de klassieke speldeprikken naar de coalitiepartner. Ik denk dat men daar eens onderling over moet praten en zo wat duidelijkheid moet brengen. Er is natuurlijk niets zo verwarrend als tegenstrijdige berichten van ministers in functie, die al dan niet voor die materie bevoegd zijn, terwijl een partijvoorzitter op dat domein propaganda voert. Men kan niet tegelijkertijd koud en warm blijven blazen, en het zou goed zijn als we inzicht kunnen krijgen in de stand van zaken.

Als slotsom zou ik het volgende willen zeggen. Er bestaan heel wat mogelijkheden om de behoefte aan burgerwachten te minimaliseren. Ik vind ook dat de hogere overheid

Beysen

zich daar zo weinig mogelijk mee moet bemoeien. Zoals de heer Vermeiren heeft onderstreept wil iedereen dit dossier naar zich toe halen. Toch is op voorhand geweten dat er in de huidige omstandigheden geen eer mee valt op te strijken. Ik denk dat er vooral op het inzicht en de ondervinding van de burgemeesters op dit domein moet worden gerekend. Het gaat dus in essentie om een aangelegenheid die op plaatselijk vlak moet worden behandeld.

De voorzitter : De heer De Loor heeft het woord.

De heer H. De Loor : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, ik wil eerst bij de heer Dewinter en de heer Beysen een illusie wegnemen. Wanneer zij stellen dat er ruzie is tussen de coalitiepartners, dan vergissen zij zich. *(Gelach bij de VLD en het VB)*

Het is duidelijk, mijnheer Vermeiren, dat wij als socialisten en zij als christendemocraten niet altijd op dezelfde golflengte zitten. Dat is meteen de reden waarom zij christendemocraten zijn en wij socialisten. Maakt u zich daar bijgevolg geen zorgen over.

De heer F. Vermeiren : Het is de burger die zich zorgen maakt.

De heer H. De Loor : Jullie hebben dat gezegd, niet de burger. *(Rumoer bij de VLD)*

Mijnheer Beysen, sta mij toe mijn mening daarover te uiten. Er is over die zaak al heel wat gepraat en geschreven. Wij hebben daar absoluut geen moeite mee, integendeel ; het is goed dat er over een probleem wordt gepraat.

De heer F. Vermeiren : En wat werd er beslist ? Nog niets.

De heer H. De Loor : Maar jullie zijn nerveus. Jullie willen absoluut een beslissing. Laat ons overleg plegen. *(Rumoer bij de VLD en het VB)*

Inhoudelijk zitten wij als socialisten op dezelfde lijn als de heer Van Vaerenbergh met de Volksunie. Wij zijn absoluut van mening dat dergelijke zaken van openbare orde in handen moeten blijven van de overheid. Wij zullen niet ontkennen dat het privé-initiatief in bepaalde omstandigheden een rol kan spelen, maar niet waar het de openbare veiligheid aangaat, om te vermijden dat we in gevaarlijke situaties zouden terechtkomen. Het is wel juist dat er op het gebied van de openbare veiligheid van overheidswege initiatieven moeten worden genomen opdat de burger zich veiliger zou gaan voelen, en opdat de kleine en grote criminaliteit zou worden teruggedrongen. Ik wil er mijn collega's toch aan herinneren dat de federale minister van Binnenlandse Zaken tijdens de voorbije zittingsperiode initiatieven heeft genomen met het oog op de gemeenten, meer bepaald het toekennen van een surplus aan die gemeenten die aan de normen inzake personeelsbezetting bij de politie voldeden. *(Rumoer bij de VLD en het VB)*

De heer F. Vermeiren : Ter illustratie, opdat de heer De Loor mij misschien van dienst kan zijn met inlichtingen waar ik geen weet van heb, wil ik het even hebben over de werking van de PIP, de informatisering van de politie. Die is nu ongeveer vier jaar vooropgesteld, maar waar is het al operationeel ? De regering heeft enkele weken geleden een beslissing genomen in verband met bepaalde computersystemen waarover zware discussies met de firma zijn geweest. Dat functioneert dus niet. De kostprijs voor de uitvoering en nadien de werking ligt dus veel hoger. Als mijnheer De Loor stelt dat er bepaalde initiatieven ter verbetering zijn genomen, dan zou ik graag horen welke dat zijn en waar zij functioneren, buiten de vijfhoeksoverlegcomités die stilaan op gang komen.

De heer H. De Loor : Ik kan u het voorbeeld geven van mijn eigen gemeente. In Zottegem voldeden wij aan de normen inzake politiebezetting. Wij kregen de mogelijkheid om nog twee extra agenten in dienst te nemen en wij hebben dan ook van die mogelijkheid gebruik gemaakt. Ook vele andere gemeenten hebben daarop ingespeeld. Misschien heeft Zaventem dat niet gedaan omdat men niet voldeed aan de normen, dat is best mogelijk. Ten slotte gaat het hier inderdaad om een politiek probleem dat een oplossing behoeft. Toch wil ik er ook op wijzen dat in deze ook de oppositie haar verantwoordelijkheid moet nemen.

De voorzitter : Minister Peeters heeft het woord.

Minister L. Peeters : Toen ik in de zomer een initiatief zoals dat van Peer afwees, had ik echt niet zoveel discussie verwacht. Dit was geen gevolg van enige naïviteit van mijnentwege noch van een onderschatting van het fenomeen, integendeel. Ik had mijn analyse, en mijn waardeoordeel, gebaseerd op de geschiedenis en de historische analyse van het fenomeen. Ik denk dat wij die niet of onvoldoende kennen. Zoals de heer Beysen ook heeft vermeld, gaat het om een historisch geladen term, en eigenlijk veel meer dan dat.

Tot in 1920, toen er geen politie was om de openbare ordehandhaving te organiseren en te garanderen, stonden daar burgerwachten voor in. De heer Van Vaerenbergh heeft hier ook terecht aan gerefereerd. Niemand wist op dat moment wat de exacte opdrachten van die burgerwachten waren. Doorheen de geschiedenis is hierdoor een opeenvolging van excessen uit ontstaan.

In 1902 werden in Leuven vijf stakers vermoord door een burgerwacht. Ook in Bergen hebben zich ongeregelde dingen voorgedaan. Ik kom daar niet op terug, maar het zegt duidelijk genoeg. Het parlement heeft hieraan in 1920 inderdaad paal en perk gesteld.

Dan waren er de zeer troebele jaren '30, waarin de drang naar al dat paramilitaire opnieuw aan de oppervlakte is gekomen, en waar de basis ligt van de wetgeving waar naar ik heb verwezen. Ik heb mij in mijn analyse dus ge-

Peeters

baseerd op wetteksten, maar ook op de hele parlementaire werking die eraan is voorafgegaan. Het is goed om de tekst van die werking er even op na te lezen. Daaruit is dus mijn veroordeling van dit fenomeen gegroeid en tevens mijn stelling dat het niet goed is om maatschappelijk die weg in te slaan. U weet vast wel – de heer Dewinter zeker – dat Dinaso in deze aangelegenheid duidelijk is genoemd. De wet op de privé-milities is er dus gekomen, precies om dit soort excessen tegen te gaan. Extremistische groepen hebben altijd privé-milities gesteund.

Net als de heer De Loor, zeg ik aan degenen die willen suggereren dat er binnen de meerderheid een politiek probleem bestaat, dat dit niet het geval is. Wat de heer Van Hecke bedoelt, valt evenmin onder deze noemer, noch onder wat daar historisch inzit. De vragen en opmerkingen van de heer Cardoen tonen duidelijk aan dat dit ook niet hun bedoeling is. De historische benadering is dus een elementair argument om te besluiten dat het niet de goede richting uitgaat als we niet als overheid op de problematiek gaan inspelen. Ik heb nooit gezegd, of de mogelijkheid gehad om te zeggen dat ik burgerwachtinitiatieven zou verbieden. Wel deelde ik mee dat dit haaks staat op artikel 1 van de wet op de privé-milities, waarbij het gaat om het in plaats treden van de politie en het overnemen van politietaken. Dat is hier het geval. Daarmee is de essentiële link gelegd met de wet op het politieambt, indien men op een georganiseerde en gestructureerde manier gaat optreden om deze taken over te nemen. Dan treedt men duidelijk de wet op de privé-milities met de voeten.

Het is trouwens mijn federale collega die daarvoor bevoegd is en ik heb hem daaromtrent een aantal vragen gesteld. Hij zal daarover een standpunt bepalen. Ik heb wel aangekondigd dat ik een omzendbrief zal uitbrengen, gecoördineerd met het standpunt van de federale minister, om een initiatief op gang te brengen dat de positieve energie bij de mensen een kans geeft. Dan zijn er vele mogelijkheden. Ik denk daarbij aan de buurtinformatienetwerken en initiatieven zoals de stadswacht die in Gent werd opgestart, en in feite een tewerkstellingsproject is dat ik lang geleden op gang heb gebracht. Men slaagt er daarbij eigenlijk in om de mensen opnieuw interesse voor het hele sociale weefsel bij te brengen. Dat zal ik dus doen naar de gemeentebesturen toe. En u hebt gelijk wanneer u zegt dat burgemeesters daarin een grote verantwoordelijkheid dragen. Iedereen die op het lokale vlak verantwoordelijkheid draagt, heeft daarin een rol te spelen, omdat ik precies wil dat lokaal de creativiteit ook op gang komt. Het is wel duidelijk dat de aanpak anders zal zijn in een stad dan in een landelijke gemeente. De mogelijkheid moet worden gecreëerd om de mensen als bewoners opnieuw met mekaar te laten samen werken. Maar dit gaat niet over een geheel dat uitsluitend werkt rond de problematiek van de criminaliteit. Men moet mensen

doen inzien dat er méér dient te worden samengewerkt dan alleen maar inzake de criminaliteit.

Collega Cardoen liet al verstaan dat we opnieuw moeten zoeken naar de samenhang van mensen in een gemeente, een wijk, een buurt. Dat is wat we op gang willen brengen en ik heb in dat verband al verwezen naar een aantal van de bestaande initiatieven. Ik wil ook wijzen op de gevaren die eraan verbonden zijn. Ik heb een aantal van deze mensen bezig gezien op het terrein en dan moet ik de bedenking formuleren hoe erg het zou zijn als mensen met de allerbeste bedoelingen zouden worden misbruikt om een bepaalde kant op te gaan. Vooral ook omdat deze mensen met enorme risico's worden geconfronteerd indien zij nachtelijke patrouilles uitvoeren. Het is dan ook in de eerste plaats een taak van de politie en de rijkswacht om de openbare orde te handhaven, en al hetgeen inwoners en burgers kunnen doen, kan slechts een aanvulling zijn.

De heer Cardoen heeft terecht gewezen op het gevaar van nachtelijke patrouilles en het zich zomaar in de plaats stellen van de lokale besturen waaraan de mogelijkheid wordt gegeven om via een bewonersdienst een aantal initiatieven inzake het sociale weefsel op gang te brengen.

Ik heb daarmee ook geantwoord op een aantal vragen van de collega's. De heer Cardoen vroeg ook nog of er een omzendbrief komt. Er komt inderdaad een omzendbrief waarin we zullen wijzen op de problemen die gepaard kunnen gaan met bepaalde initiatieven. We laten daarbij de mogelijkheid open om met de lokale besturen creativiteit aan te sporen en te proberen iets te doen met de bewoners. Aan wie heeft geopperd dat dit moet worden bekeken in een ruimer perspectief met een grotere nadruk op de eerstelijnsfunctie, kan ik nu al zeggen dat dit vervat zit in wat we van plan zijn. Ik heb bijvoorbeeld een bezoek gebracht aan een initiatief zoals in Poperinge, een buurtinformatienetwerk, waarbij in samenspraak met politie en rijkswacht de inwoners, zelfstandigen in de eerste plaats, maar ook meer en meer gewone burgers, betrokken raken bij dit initiatief. Het betreft een systeem waarin men niet patrouilleert, maar waarbij men er wel in slaagt om snel informatie door te geven en waarbij voornamelijk ook wordt uitgegaan van de meldingsbereidheid van de burger.

Het risico van patrouilleren staat hier niet voorop, mensen worden meer bij de zaken betrokken. Dit is ongetwijfeld één van de plausibele mogelijkheden die verder kunnen worden toegepast. Het behelst hier een taak die aanvullend is bij die van politie en rijkswacht.

De heer Cardoen heeft terecht gevraagd of bij het installeren van bewonersdiensten geen georganiseerd wantrouwen of een sfeer van verklikking kan ontstaan. Dit is ook één van onze bekommernissen. Deze sfeer krijg je immers in het gewone systeem van burgerwachten, waarbij het

Peeters

historisch fenomeen in ons huidig bestel wordt geïntroduceerd.

Mijn bedoeling, en waarschijnlijk ook die van de heer Cardoen, is dat we meer aandacht gaan besteden aan het hele sociale gebeuren en het verenigingsleven, de samenwerking van mensen in hun wijk of buurt. Door hier een aantal dingen op te starten, kan je afstappen van de verklikkersmentaliteit. Dan is het de ene buur die iets wil doen voor de andere. Dat is waarnaar we beiden willen streven.

Mijnheer Vermeiren, ik denk dat ik heb gereageerd op uw bekommernis met betrekking tot wat de burgemeester in dit opzicht kan en moet doen. Ik wil het even hebben over uw opmerking in verband met de politiekorpsen. U hebt het onder meer over de problematiek van de lange termijn, die nodig is voor de goedkeuring van de kaders. Laat ik stellen dat dit in mijn korte ervaring niet zo is verlopen. Het goedkeuren van kaders is een termijngebonden dossier. Dat betekent dat ik mij daar binnen een bepaalde termijn over moet uitspreken. Als ik dat binnen die termijn niet heb gedaan – wat tot nu nog niet is gebeurd – impliceert dit zelfs een goedkeuring. Het probleem van de lange termijn, nodig met betrekking tot de kaders, is dus onbestaande.

Een ander aspect is dat van de opleiding binnen een politiekorps. Het vergt inderdaad heel wat tijd om iemand echt operationeel te maken in een korps. Dit vormt een reëel probleem. Ik denk dat we wel moeten beseffen dat het investeren in de aangepaste opleiding van iemand die bij de politie in dienst gaat, uitermate belangrijk is en dat men daar geen korte-termijnimprovisatie kan laten spelen.

Ik wil het even hebben over wat u zei over de gemeentebesturen. Als ik kijk welke initiatieven op gang komen, dan bestaat toch ook een verband met het onvoldoende investeren van gemeenten in het kader van politie en korps. De gemeente Peer haalt bijvoorbeeld duidelijk niet de norm van het aantal politieagenten waarin is voorzien. De gemeente Linter wil met een burgerwachtinitiatief starten. Wij hebben allemaal kunnen zien dat daar alleen veldwachters zitten, en het voorziene kader zeker en vast niet is gehaald. Ik ben op bezoek geweest in Dadizele, een gemeente bij Moorslede. Daar heeft men nog een oud veldwachterskorps van een paar mensen, wat evenmin aan de vooropgestelde norm beantwoordt.

Waar men onvoldoende investeert, is de vraag naar burgerwachten inderdaad sterk voelbaar en een aantal gemeentebesturen is dan ook erg geïnteresseerd in deze manier van werken, omdat die minder kost. Zo wordt het ook gezegd. Je kan dus duidelijk een associatie maken tussen enerzijds het niet bereiken van de voorgeschreven

norm, het niet opvullen van de kaders en anderzijds het zich indekken via dit initiatief van burgerwachten.

Ik denk dat de heer Van Vaerenbergh het eigenlijk kort, goed en bondig heeft gesteld, en ook zeer correct. De heer De Loor heeft dat trouwens bevestigd. De heer Van Vaerenbergh heeft duidelijk gewezen op de risico's, die met dit gebeuren gepaard gaan, en alle verantwoordelijkheid die iedereen in dit dossier kan hebben. Het is natuurlijk zeer goed dat mensen hun energie en vrije tijd in een dergelijk initiatief steken, maar wat als er dodelijke slachtoffers vallen ?

Ik denk dat wij hier dan onmiddellijk opnieuw zouden samenzitten, collega's, maar in een volkomen andere sfeer en dan zou u mij uiteraard ter verantwoording roepen. Ik denk dat collega Van Vaerenbergh dit zeer goed heeft verwoord.

De heer Beysen heeft eigenlijk het federale debat een beetje op gang getrokken. Ik denk dat het debat over het ganse veiligheidsbeleid ook in de Kamer zal moeten worden gevoerd. Ik denk ook dat hij niet houdt van deze term en er daarom ook historische informatie heeft over gegeven.

Degenen die van het feit dat de omzendbrief er nog niet is, een politiek probleem maken – een meningsverschil tussen twee partijen – mogen ten slotte hun illusies laten varen. Ik denk dat er over dit onderwerp een ruimere consensus bestaat dan velen denken. Alleen is de begripsverwarring in deze eigenlijk enorm als men ziet wat er allemaal aan termen en initiatieven naar voren komt. Ik denk dat het dan ook wenselijk is dat we binnen de kortste keren duidelijkheid scheppen over deze terminologie en over datgene wat op het lokale vlak mogelijk wordt.

De voorzitter : De heer Dewinter heeft het woord.

De heer F. Dewinter : Mijnheer de minister, ik heb aandachtig geluisterd naar uw antwoord, voor zover dat het veel antwoorden inhield. Ik heb namelijk de indruk dat u nog meer vragen hebt gecreëerd dan u antwoorden hebt gegeven. Ik noteer uw ontroerende eensgezindheid met de heer Cardoen. Ik weet trouwens ook niet of de heer Cardoen hier zijn eigen standpunt heeft vertolkt, dan wel datgene van zijn partij. Want als ik lees en hoor wat de voorzitter van de CVP, de heer Van Hecke, en de woordvoerder van die partij, de heer Buys, daarover zeggen, dan klonk dat...

De heer G. Cardoen : ... lichtjes genuanceerder dan wat u zegt. Ik kan het u trouwens voorlezen.

De heer F. Dewinter : Ik heb hier een aantal verhelderende uitspraken van uw voorzitter mee. Alleen de uitspraken over rondrijdende vrachtwagens met bazooka's zag hij niet zitten. Ik citeer alleen wat hij in de media heeft meegedeeld en ik merk dat uw uitspraken daar lijnrecht

Dewinter

tegenover staan. Ik kan dus best begrijpen dat de minister vandaag met bloemen, zelfs met bloempotten naar u gooit. Ik denk niet dat de eensgezindheid zo groot zou zijn als de heer Van Hecke hier zou zitten. Hoe dan ook, ik stel vast dat u toch een omzendbrief zal rondsturen, maar tegelijk spreekt u zichzelf tegen. Nu eens zegt u dat u zult wachten met het opstellen van die brief tot u een nota krijgt van de federale minister. Dan weer zegt u dat die omzendbrief over de bewonersdiensten al klaar is. Als hij dan al klaar is, wat staat er dan in ? Staat er iets anders in dan wat u reeds aan de pers hebt verklaard, en zo nee, krijgt de pers dan een voorkeursbehandeling ?

Ik hoorde u ook zeggen dat melden mag, maar patrouilleren niet. Ik zou u dan ook willen vragen op basis van welke wettelijke beschikkingen u dat gaat opleggen. Ik heb u een aantal wetteksten meegegeven waaruit juist het omgekeerde blijkt en ik zou het nog wel eens bewezen willen zien in hoeverre het een overtreding zou zijn wanneer burgers vrijwillig, al dan niet in groep, in hun eigen buurt rondwandelen of rondrijden en doen wat de wet hun voorschrijft, meer bepaald de strafwet en de wet op de voorlopige hechtenis. Hoe zal u uw argumentatie, die u trouwens via een rondschriven niet hard kunt maken, wettelijk onderbouwen, want op basis van een rondschriven kunt u niets verbieden. Wat bent u van plan te doen indien een burgerwacht zich niets aantrekt van een ministerieel rondschriven, dat volgens uw coalitiepartner perfect door de burgemeester mag worden genegeerd ? Spant u ter zake een proces aan ? Welke initiatieven wil u nemen ?

Ik had ook graag duidelijkheid gehad omtrent een vorig voorstel van u. Komt er nu een omkaderend wetsvoorstel van uzelf of van de federale minister, waarin u zult zeggen wat kan en wat niet kan ?

Ik zou ook willen reageren op een demagogisch argument van de heer collega Van Vaerenbergh, dat u uiteraard gretig overneemt, in verband met de verantwoordelijkheid bij een eventueel ongeval ? Ik had gehoopt dat u wat meer oog zou hebben voor de vele honderden slachtoffers die er jaarlijks vallen door de stijgende criminaliteit. Ik heb uiteraard ook oog voor de risico's die aan dit concept verbonden zijn, wat een reden te meer is om het zo goed mogelijk te begeleiden en te omkaderen. Ik herhaal mijn argumentatie waarin ik u wijs op de reeds bestaande privé-ordendiensten, al dan niet betaald, in de voetbalstadions. Wat zal er daar gebeuren als er een slachtoffer valt ? Er is een groter risico voor de stewards die in de stadions van Antwerpen of Club Brugge moeten ingrijpen, dan voor de burgerwachter die 's avonds door een desolate wijk patrouilleert en die misschien één keer op vijf jaar met een inbreker zal worden geconfronteerd. Laat ons dat bijgevolg een beetje relativeren.

Ik sluit af, mijnheer de voorzitter, en ik kondig aan dat wij een met redenen omklede motie zullen indienen om na te gaan of de eensgezindheid tussen de coalitiepartners inderdaad zo groot is in de voltallige Vlaamse Raad als hier blijkt in de commissievergadering.

De heer G. Cardoen : Mijnheer de minister, u hebt in uw antwoord duidelijk laten blijken dat de goedkeuring van politiekaders tijdsgebonden is. Dat is heel juist, maar ik ga een anekdote vertellen over iets dat mij in mijn eigen gemeente is overkomen bij de aanpassing van het politiekader.

De aanpassing komt voor de gemeenteraad, waar hij unaniem wordt goedgekeurd. Dit dossier wordt doorgestuurd naar de provincie en de Vlaamse overheid. Dan volgt een telefoontje van de Vlaamse overheid, waarin wordt gezegd : u moet uw goedkeuring motiveren. Wij hebben dit trachten te doen, en u hebt dit ondertussen ook ondertekend. U kunt uiteraard niet alles weten, maar een ambtenaar van uw departement zegt aan de telefoon : het is niet omdat de norm zo hoog ligt, dat u daarom aan recrutering moet doen.

Als de gemeentesecretaris deze uitspraak dan overbrengt naar het schepencollege, zullen daar al mensen opmerken : mijnheer de burgemeester, waarom zouden wij al die inspanningen doen ? Zij voelen niet altijd het probleem van veiligheid en onveiligheid aan zoals ikzelf, die als burgemeester uiteindelijk de verantwoordelijkheid draag over politie en veiligheid.

Mocht het u interesseren, dan zal ik u alle gegevens verstrekken, maar ik wens ook geen ambtenaren te betrappen. Ik maak u ook geen verwijt, want ik ben ervan overtuigd dat dit incident u niet bekend is, maar het is iets dat mij als burgemeester is overkomen. Ik wil het u enkel als bedenking meegeven.

De voorzitter : De heer Van Vaerenbergh heeft het woord.

De heer E. Van Vaerenbergh : Ik heb met genoeg geluisterd naar deze lokale problematiek en het feit dat de verantwoordelijkheid uiteindelijk lokaal moet worden gedragen door de burgemeesters. Dat is trouwens ook het standpunt van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten. Wanneer iemand optreedt in het kader van de veiligheid in steden en gemeenten, en zelfs als dit suppletief gebeurt, blijft dit de verantwoordelijkheid van de burgemeesters.

Het feit dat de openbare orde in elk geval een verantwoordelijkheid blijft van het openbaar bestuur, dient in de toekomst te worden benadrukt en versterkt.

Bovendien moet worden beklemtoond dat burgerwachten of buurtobservatiecomités eigenlijk een fenomeen zijn dat onder de noemer maatschappelijke opbouw ressorteert.

De voorzitter : De heer Vermeiren heeft het woord.

De heer F. Vermeiren : Mijnheer de voorzitter, ik ben het op vele vlakken eens met wat de minister heeft gezegd. Misschien is het omdat wij in hetzelfde andere ambt zitten, dat ik dit zo ervaar. Ook wat de heer Beysen gezegd heeft over de burgerwachten klopt. Ook ik denk dat velen ongelukkig zijn over de bewoording en over de functie. Wij moeten absoluut ijveren naar het aanwakkeren van de burgerzin. Daar heeft de minister volgens mij een taak en hij zal er, indien het rondschriften er komt, in de komende dagen misschien meer de nadruk op moeten leggen. Onze partij heeft dat ook aan de pers meegedeeld. Door het verdwijnen van de burgerzin valt men immers terug op burgerwachten.

Wat de lokale verantwoordelijkheid betreft, houd ik persoonlijk mijn hart vast voor al degenen die beslissingen toelaten in hun gemeente, waarvan zij achteraf met de na-weën zullen worden geconfronteerd.

Mijnheer de minister, ik blijf bij mijn eerste stelling dat er voorbeelden genoeg bestaan van procedures die twee, drie of vier jaar aanslepen. U hebt natuurlijk gelijk wanneer u beweert dat een politieman goed moet worden geschoold en opgeleid. Ik denk dat op dat domein, in samenwerking met de provinciegouverneurs, de kans moet worden gecreëerd om die scholing vooraf te laten gebeuren. De RVA schoolt bijvoorbeeld veel mensen om een ander beroep te gaan uitoefenen. Ook de scholing van politie en andere veiligheidsdiensten moet in de toekomst beter worden georganiseerd.

De heer Beysen heeft gewezen op de discussie over de coördinatie van de politie. Het gebrek aan coördinatie heeft zeker belang in de problematiek van de burgerwachten. Dit is echter een federale bevoegdheid. Ik blijf evenwel aandringen op versnelde procedures om goedmenende mensen, die misschien op dezelfde golfengete zitten als u, in de openbare instanties de mogelijkheid te geven om daadwerkelijk en dringend op te treden.

De voorzitter : Minister Peeters heeft het woord.

Minister L. Peeters : De heer Dewinter heeft een poging gedaan om dezelfde vragen nog eens te stellen. Hij moet daar toch antwoord op hebben gekregen, tenzij hij niet goed heeft geluisterd. Ik heb duidelijk gesteld dat de fe-

derale minister het standpunt zal bepalen over de interpretatie van de bestaande initiatieven. Ik heb even duidelijk aangewezen welke richting ik uitga. Er is lang genoeg over nagedacht. De discussie in deze commissie heeft ook bevestigd dat we inderdaad moeten werken aan een sociale weerstand binnen onze structuren, onze gemeenten, onze wijken en onze buurten. We moeten er vooral in slagen om de positieve bereidheid tot medewerking van heel wat mensen in goede banen te leiden. Zoals de heer Vermeiren ook zegt, dient de burgerzin aangewakkerd, als ook de bereidheid van mensen om opnieuw iets te doen voor de omgeving en de medemens.

De heer Cardoen heeft even gewezen op een tegenstelling. Ik denk dat het geen echte tegenstelling is, in die zin dat ik dit dossier toch onmiddellijk heb ondertekend zodra het op mijn bureau terecht kwam. Ik heb niet altijd kennis van wat ambtenaren achter mijn rug beweren. Het is misschien wel goed dat daar duidelijkheid over komt. Door het dossier binnen vrij korte termijn te onderteekenen, heb ik alleszins de mogelijkheid willen bieden om de kaderuitbreiding die u voorstaat, ook effectief te verwezenlijken.

Indien er nog andere problemen zijn, wil ik die heel graag onderzoeken, mijnheer Vermeiren. Ik hoor dat er in de vorige periode mogelijk wel iets is misgelopen, en het interesseert mij om daarover geïnformeerd te worden.

Ik denk dat ik duidelijk heb gezegd welke richting wij willen volgen, en dat onder heel velen hier aanwezig de bereidheid en de eensgezindheid bestaat om dit ook in positieve zin te doen.

De voorzitter : Door de heer Dewinter werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet uiterlijk 24 uur na de sluiting van de vergadering zijn ingediend.

De Raad zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

– *Het incident wordt gesloten om 16.00 uur.*